Leto XXV., št. 91

Poštnina plačana v gotovini. Postgebühr bar bezahlt.

Ljubljana, torek 24. aprila 1945

Preis — Cena 2.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska c. 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., Milano.

Računi: za Ljubljansko pokr. pri poštnočekovnem zav. št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti. Corr. Post. 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 32 lir.

Uredništvo:
Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Schlacht um Berlin in voller Heftigkeit entbrannt

Im ostmärkischen Grenzgebiet weitere deutsche Bodengewinne — Schwere Kämpfe zwischen den Sudeten und dem Stettiner Haff — Verlustreicher Fortgang der Abwehrschlacht in Italien

Aus dem Führerhauptquartier, 23. April. (DNB.) Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im ostmärkischen Grenzgebiet gewannen unsere Gegenangriffe im Frontbogen südlich des Semmering weiter Boden. Südöstlich St. Pölten drückte der Gegner gegen den Gölsen-Abschnitt nach Süden. In den Kampfabschnitten nordwestlich Mistelbach und südlich Brünn scheiterten erneute Durchbruchsversuche der Bolschewisten nacht harten Kämpfen. Nordöstlich Mährisch-Ostrau konnte der vorübergehend verlorengegangene Zusammenhang der Front wieder hergestellt werden.

Zwischen den Sudeten und dem Stettiner Haff wird schwer gekämpft. Starke feindliche Kräfte sind durch schwungvolle Gegenangriffe nordwestlich Görlitz von ihren rückwärtigen Verbindungen abgeschnitten und dadurch am weiteren Vordringen nach Westen behindert. Die tapfere Besatzung von Bautzen hielt auch gestern zahlreichen bolschewistischen Angriffen stand. Auch bei Spremberg leisten unsere Kampfgruppen den anstürmenden Sowjets erbitterten Widerstand. Dagegen ging Kottbus nach zäher Verteidigung verloren.

Die Schlacht um die Reichshauptstadt ist in voller Heftigkeit enbrannt. Südlich der Stadt fingen unsere Truppen starke Panzerkräfte der Bolschewisten in der Linie Beelitz-Teltov auf. Der verlorengegangene Bahnhof Köpenick wurde im Gegenstoss wieder genommen. Ein feindlicher Einbruch entlang der Prenzlauer Allee wurde abgeriegelt. Nördlich der Stadt drangen sowjetische Angriffsspitzen bis zur Havel vor, die sie vergeblich zu überschreiten suchten.

Im Raum von Frankfurt und an der nördliche Oderfront dauern wechselvolle Kämpfe an.

Auf der Landzunge von Pillau wurden die mit starker Schlachtfliegerunterstützung gegen unsere Sperrlinien vorgetragenen Angriffe im wesentlichen abgeschlagen. Um eine Einbruchsstelle wird noch gekämpft.

Die Besatzung des Atlantik-Stützpunktes St. Nazaire wies wiederholt die Angriffe der Amerikaner zum Teil im Nahkampf ab. Durch zusammengefasstes Abwehrfeuer hatte der Feind hohe blutige Verluste. Mehrere Panzer, Maschinengewehre und Gefangene wurden eingebracht.

Im Nordwestdeutschland blieb die Lage trotz fortgesetzter Angriffsunternehmen an den bisherigen Schwerpunkten unverändert. Zwischen Dessau und Eilenburg haben unsere Truppen nach schweren Kämpfen neue Sicherungslinien auf dem Ostufer der Mulde aufgebaut. Im sächsischen Kampfraum und im Vogtland beschränkten sich die Amerikaner auch gestern auf örtliche Aufklärungsvorstösse, dagegen verstärkten sie ihren Druck aus dem Fichtelgebirge gegen die Linie Eger—Kirchenreut. Auf der Fränkischen Alb und nordöstlich davon drängten einzelne amerikanische Kampfgruppen nach Osten vor.

Südlich und südöstlich von Nürnberg warfen Truppen des Heeres und der Waffen-SS vorgeprelite amerikanische Abteilungen zurück, nahmen die Stadt Neumark wieder und hielten sie genen alle Angriffe.

Im württembergisch-badischen Raum hat sich die Lage gestern verschärft. Überlegene Panzerkräfte der 7. amerikanischen Armee und gaullistische Verbände haben unsere Front nach heftigen Kämpfen in mehrere Abschnitte aufgerissen und im Vorstoss nach Süden die Donau bei Donaueschingen an einigen Stellen erreicht. Gegenangriffe gegen die Flanken der durchgebrochenen Angriffskeile sind im Gange.

Die Abwehrschlacht in Italien nimmt unter schwersten, für beide Seiten verlustreichen Kämpfen ihren Fortgang. Während der Feind im ligurischen Küstenabschnitt und im West-Etruskischen Apennin nach einigen Kilometer Bodengewinn aufgefangen wurde, erzielten überlegene feindliche Panzerkräfte im Abschnitt Vignola-Bologna mehrere tiefe Einbrüche, die erst beiderseits Modena und nördlich Bologna abgeriegelt werden konnten. Auch zwischen Bologna und dem Comacchio-See gelang es dem Feind mit stark zusammengefassten Kräften unter stärkstem Artillerie- und Fliegereinsatz an mehreren Stellen in unser Hauptkampffeld einzubrechen. Seine Angriffsspitze wurde an der Strasse Bologna—Ferrara unter Abschuss zahlreicher Panzer zum Stehen gebracht. Auf der Landenge östlich des Comacchio-Sees brachen alle Angriffe verlustreich zusammen.

In Süddeutschland herrschte den ganzen Tag über starke feindliche Schlachtfliegertätigkeit. Mittelschwere Kampfverbände griffen wiederum mehrere Orte im bayrischen Raum an.

Borba za Berlin se je razplamtela s polno silovitostjo

Na vzhodnomarškem obmejnem ozemlju je zaznamovati nemško napredovanje Hudi boji med Sudeti in Stettinskim Haffom — Izgub polno nadaljevanje obrambne bitke v Italiji

Führerjev glavni stan, 23. aprila. (DNB.) Vrhovno poveljstvo oboroženih sil objavlja:

Na vzhodnomarškem obmejnem področju so naši protinapadi napredovali na bojiščnem loku južno od Semmeringa. Južnovzhodno od St. Pöltna je pritiskal sovražnik proti odseku Gölsen proti jugu. Po hudih bojih so se na bojiščnih odsekih severozapadno od Mistelbacha in južno od Brna izjalovili obnovljeni boljševiški poizkusi proboja. Severnovzhodno od Moravske Ostrave je bilo možno zopet vzpostaviti začasno izgubljeno strnjenost bojne črte.

Med Sudeti in Stettinskim Hafom trajajo težki boji. Z zanosnimi protinapadi severnozapadno od Görlitza so bile močne sovražnikove sile odrezane od zvez z zaledjem ter jim je s tem preprečeno nadaljnje prodiranje proti zapadu. Hrabra posadka mesta Bautzen je tudi včeraj vzdržala številne boljševiške napade. Tudi pri Sprembergu nudijo naše bojne skupine ogorčen odpor navaljujočim Sovjetom. Po žilavi obrambi smo izgubili Kottbus.

Bitka za nemško prestolnico se je razplamtela z vso srditostjo. Južno od mesta so naše čete na črti Beelitz-Teltow zaustavile močne boljševiške oklopniške sile. V protinapadu smo si zopet osvojili izgubljeni kolodvor Köpenick. Zapahnjen je bil sovražnikov vdor ob Prenzlauskem drevoredu. Severno od mesta so prodrle boljševiške napadalne osti do reke Havel, ki so jo brezuspešno poizkušile prekoračiti.

Na področju pri Frankfurtu in na severnem bojišču ob Odri trajajo izpremenb polni boji.

Na kopalni pri mestu Pillau so bili v glavnem odbiti sovražnikovi napadi, izvedeni proti našim zapornim črtam z močno podporo borbenih letalcev. Boji za neko vdorno mesto še trajajo.

Posadka atlantskega oporišča St. Nazaira je ponovno odbila ameriške napade, deloma v bojih iz bližine. Osredotočen obrambni ogenj je prizadejal sovražniku visoke krvne izgube. Dovedeni so bili številni oklopniki, strojnice in ujetniki.

V severnozapadni Nemčiji je položaj kljub nadaljevanim napadalnim operacijam na dosedanjih težiščih ostal doslej nespremenjen. Naše čete so po težkih bojih med Dessauom in Eilenburgom zgradile nove obrambne črte na vzhodni obali reke Mulde. Na saškem bojnem področju in v Vogtlandu so se Američani tudi včeraj omejili na krajevne ogledniške sunke, nasprotno pa so ojačali svoj pritisk iz pogorja Fichtel proti črti Eger—Kirchenreut. Ob frankovskem Albu in severnovzhodno od tod silijo posamezne ameriške bojne skupine proti vzhodu.

Južno in južnovzhodno od Nürnberga so čete vojske in orožja SS vrgle naprej prodrle ameriške oddelke nazaj, zopet zavzele mesto Neumark ter ga drže proti vsem napadom.

Na würtemberško-badenskem področju se je položaj včeraj poostril. Premočne oklopniške sile 7. ameriške armade in gaullistični oddelki so po hudih bojih pretrgali na več odsekih našo bojno črto ter v smeri proti jugu dosegli na več mestih Donavo pri Donaueschingenu. V teku so protinapadi proti bokom prodrlih napadalnih klinov.

Obrambna bitka v Italiji se nadaljuje v najhujših, za obe strani izgub polnih bojih. Medtem, ko je sovražnik na ligurskem obalnem odseku in v zapadno-etruščanskem Apeninu bil zaustavljen po napredovanju nekaj kilometrov, so premočne sovražnikove oklopniške sile na odseku Vignola-Bologna dosegla nekaj vdorov, ki pa jih je bilo možno zapahniti šele na obeh straneh Modene in severno od Bologne. Tudi med Bologno in jezerom Comacchao je sovražniku uspelo, da je z močno osredotočenimi silami in najmočnejšim posegom topniška in letalstva vdrl na več mestih v naše glavno bojno polje. Njegove napadalne osti pa so bile po uničenju številnih oklopnikov zaustavljene na cesti Bologna-Ferrara. Na kopnini vzhodno od jezera Comacchio so se zlomilo vsi napadi z izgubami.

V južni Nemčiji je vladalo ves dan močno delovanje sovražnikovih borbenih letalcev. Srednjetežki bojni oddelki so napadli zopet številne kraje na bavarskem področju.

Führer v Berlinu

Berlin, 23. april. Kakor posnemamo iz izjave Gauleiterja in državnega obrambnega komisarja dr. Göbbelsa, je prevzel Führer povelje nad vsemi silami, ki so določene za obrambo Berlina. Führer biva v nemški prestolnici.

To dejstvo daje borbi za Berlin izraz boja evropskega pomena. Ves Berlin prešinja sedaj le še volja premagati boljševizem. V obrambno bojno črto se je poleg vojske in ljudske vojske podalo še civilno prebivalstvo.

Siloviti boji na vseh zapadnih bojiščih

Preprečen angloameriški poskus prekoračiti Labo — Zlomljen sovražnikov naval pri Dessauu in Aschu — Francoski oddelki vrženi s tübinškega področja

Berlin, 23. aprila. Mednarodni informacijski urad poroča:

Močne sile 9. severnoameriške armade so v soboto večkrat poizkušale, da bi prekoračile Labo med Wittenbergom in Tangermüllom ter pričele z napadom na Berlin, tekmovanje z boljševiki. Izjalovili so se vsi poizkusi prekoračenja reke. Posebno ogorčeni so bili boji pri Wittenbergu, kjer so močnejše sile sedemkrat poizkušale z naskakovalnimi čolni in plavajočimi oklopniki dospeti na vzhodno obalo Labe. Nemški protioklopniški topovi in protiletalsko topništvo pa so z neposrednimi zadetki potopili večino naskakovalnih čolnov. Istočasno je nemško topništvo razbilo oklopniške pripravljalne položaje in gradivo za mostove.

Američani so po večdnevni hudi borbi vdrli v Dessau, kjer je prišlo do izredno krvavih pouličnih bojev v središču mesta, kakor tudi na severu na obeh straneh vojašniškega okraja. Južno od mesta, kjer je bilo težišče včerajšnjih bojev, se je v nemškem zapornem ognju, kakor tudi po številnih protisunkih nemških oklopniških grenadirjev zlomil naval treh ameriških divizij še pred odsekom ob Muldi.

Medtem ko se nadaljujejo siloviti boji v Leipzigu so nemške čete med Plauenom in Chemnitzom potisnile Američane v obrambo ter po ogorčenih udarcih nazaj osvojile več krajev južnovzhodno od Zwickaua. Močnejši napadi 3. severnoameriške armade, ki so bili med Plauenom in Bayreuthom usmerjeni proti Sovjetom, so bili zaustavljeni v krvavih gozdnih bojih na severnih in vzhodnih obronkih pogorja Fichtel. Posebno v nižini zapadno od Ascha so izkrvaveli številni ameriški bataljoni, ne da bi jim uspel nameravani prodor.

Med Schwarzwaldom in Schwabskim Albom so se boji razvili do velike borbe, potem ko so čete 7. severnoameriške armade prišle semkaj s severa do področja pri Göppingenu, 40 km vzhodno od Stuttgarta, medtem ko so istočasno skušale jim proti nasproti kolonijalne čete prve francoske armade iz Schwarzwalda. Nemške sile pa so z došlimi ojačenji vrgle v protinapadu z visokimi izgubami francoske oddelke nazaj s tübinškega področja. Prodrle ameriške oklopniške osti, ki so bile severno od Göppingena odrezane od svojih preskrbovalnih oporišč, so delomna že izločene. V težkih bojih je bila jugovzhodno od Heilbronna zaustavljena glavnina ameriške pehote.

K položaju na vzhodnem bojišču

Berlin, 23. aprila. Bitka za Berlin je narastla do dramatske višine. Od sob[illegible] jutranjih ur so stanovanjska področja notranjega mesta cilj motilnega ognja dalekometnih topov. Sovjeti so nadaljevali s svojim sunkom med Kottbusom in Bautzenom do Kamenza ter so zavili tudi proti severu in severozapadu. Južno od Königswusterhausena in Wunsdorfa so jih zadržale nemške rezerve. Na tem mestu so boljševiki vrgli v boj močne oklopniške oddelke, ki so doživeli občutne izgube. V glavnem pa je vzdržal vzhodni odsek nemške prestolnice. Žilavo so se branili kraji Fürstenwalde, Straussberg in Bernau.

Namen sovjetskega vodstva, da bi se napadalna bojna črta razširila do Stettina, se ni izpolnil. Med Sywedjom in Stettinskim Haffom so pričeli Sovjeti z napadom močnih sil ter so pri tem naleteli na ogorčen nemški odpor, ki jim je na več mestih preprečil prekoračenje reke. Le na dveh mestih južno od Stettina jim je uspelo osnovati eno predmostje. Na avtomobilski cesti pa so trčili skupaj z nemškim protisunkom. V polnem teku je borba tudi ob vzhodnem in južnem obrambnem obroču.

Berlin, 23. aprila. Bitka za nemško prestolnico se je razplamtela z največjo silovitostjo. Skupno z nemškimi vojaki ovira ljudska vojska vsako boljševiško napredovanje. Na črti južno od Königswusterhausena so nemške bojne skupine prešle v napad proti oklopnikom. Pri tem je bilo uničenih 87 sovražnikovih oklopnikov. Tudi na drugih bojiščnih odsekih so boljševiki utrpeli najtežje krvne izgube.

Boji pri Stettinu

Berlin, 23. aprila. Na bojiščnem področju pri Stettinu so boljševiki poizkušali podvzeti večjo obkolitveno operacijo, zasesti državno avtomobilsko cesto in razbiti nemške položaje. Sovražnik je vdrl na predpolje med vzhodno in zapadno Odro ter dosegel nemške predstražne položaje. Neki mlad Nemec iz Banata je pri obrambi tega napada onesposobil štiri boljševike, nato pa zasedel položaj ob neki težki strojnici, katere posadka je bila odstranjena, ter streljal tako dolgo v goste vrste boljševikov, dokler ga ni oprostil naskakovalni oddelek tovarišev.

Nemško časopisje k položaju

Berlin, 23. aprila. Nemško časopisje je še nadalje v znaku borbe, ki je zadivjala okoli nemške prestolnice. Pod naslovom »Odločni frontni duh« piše »Deutsche Allgemeine Zeitung«: Teden dni po pričetku sovjetskega množičnega navala proti našemu bojišču ob Odri je stopila nemška prestolnica, ki je napadalni cilj težke boljševiške generalne ofenzive, v stanje aktivne obrambe. Dobro vemo, s kakšnim vzornim bojnim duhom so se naše čete vrgle proti sovražniku med Odro in reko Spree. Prizadejale so mu najtežje izgube na moštvu in gradivu, četudi niso mogle preprečiti sovražnikovega približanja zunanji berlinski obrambni črti. Odličen frontni duh je sedaj duh Berlina. Pod vodstvom Gauleiterja ministra dr. Göbbelsa je združena vojna odločnost prebivalstva nemške prestolnice z odločnostjo čet, ki ji načeljuje generalni poročnik Heyman, odlikovanec s hrastovimi listi k viteškemu križcu železnega križa. Vsak vojak vojske in ljudske vojske, vsak mož in žena kakor tudi mladina vidi pred očmi povelje ure, da prepreči sovražniku dosego nameravanega cilja, četudi z žrtvovanjem samega sebe. Berlin, ki je bil v mnogih dobrih dneh reprezentant velikonemškega Reicha, prinaša žrtve in bremena v borbi za eksistenco Nemčije in za socialno bodočnost naroda.

Poostritev nasprotstva med zavezniki

Naraščajoče vznemirjenje v Angliji in Zedinjenih državah. — Vprašanje Poljske je slej ko prej v ospredju spora

Stockholm, 23. aprila. Na predvečer sestanka konference v San Franciscu napetosti med zavezniki, Angloameričani na eni ter boljševiki na drugi strani, nele niso odstranjene in niti ne omiljene, temveč celo še poostrene. Iz angleških in ameriških listov odseva zato vsak dan večja vznemirjenost glede usode konference v San Franciscu in sploh glede bodočega razvoja odnošajev med angloameriškim in sovjetskim taborom.

Znana severnoameriška politična revija »Time« se obširno bavi s položajem in ugotavlja, da je še mnogo manj ugoden, kakor je bil pred tremi meseci. Od takrat je sovjetski pritisk v Evropi še narasel. Celo angleški zunanji minister Eden, ki se ves čas z največjim trudom in z zapostavljanjem življenjskih interesov angleškega imperija zavzema za britansko-sovjetski sporazum, je moral priznati, da dela vsak narod na lastno pest, kako bi zavaroval svoje interese in zagotovil izvedbo svojih načrtov. Anglija si je vedno prizadevala, da bi preprečila, da bi prišla Evropa pod nadvlado ene same velesile. Če bi sedaj znova grozila slična nevarnost, tedaj je Eden trdno prepričan, da bi vsi narodi sveta »združeni branili svojo svobodo in si jo skušali z združenimi močmi zavarovati«. Ta Edenova izjava, tako zaključuje »Time« svoja izvajanja, sicer še ne pomeni napovedi o prelomu odnošajev med zavezniki, jasno pa kaže naraščajoče težkoče v urejevanju teh odnošajev.

Ženeva, 23. aprila. Londonski list »Chatolic Times« piše, da se je ob priobčitvi jaltske pogodbe zdelo, da je vendar že enkrat uspelo odvrniti katastrofo in odstraniti napetost med glavnimi zavezniki. Ni pa minilo mnogo časa in že smo vedeli, da so bili mali narodi žrtvovani na oltar politike sile in da je bila Sovjetska zveza edina država, ki je lahko bila z Jalto zadovoljna. Že nekaj tednov je ugotovljeno, da se Stalin nikakor ne misli držati krimskih sklepov. »In če nočeš biti moj brat, ti razbijem glavo,« to je sovjetsko bojno geslo, s katerim hočejo boljševiki spraviti narode in kontinente pod svojo oblast. Tudi Velika Britanija se je temu klicu uklonila na ta način, da je Churchill v političnem vprašanju kapitulral pred Stalinom, izročil Poljsko v pravem smislu besede Sovjetom. Krivica, ki jo je s tem povzročila Anglija, se bo že kmalu maščevala. S podvrženostjo Stalinu je izgubila Anglija poleg časti in ugleda tudi — bržkone za vedno — pravico, da sploh kdaj prevzame vodstvo v Evropi.

Poljski konflikt

Madrid, 23. aprila. Vznemirjenje pred sestankom Molotova, Edena in Stettiniusa v Zedinjenih državah in sploh pred konferenco v San Franciscu je doseglo v Londonu, kakor poroča poročevalska služba Bulls, svojo najvišjo točko. Dobro poučeni krogi ponovno poudarjajo, da Anglija podpira odločni odpor Zedinjenih držav proti zahtevi Sovjetske zveze za pripustitev lublinske vlade na konferenco v San Francisco. V Londonu so mnenja, da je usoda vse konference sedaj na tehnici in da odvisi sedaj vse od tega, ako bodo mogli trije zunanji ministri doseči v zadnji minuti kompromis.

V nekem poročilu iz Londona piše »Arriba«, da zavzema poljski problem dnevno delikatnejšo obliko. Tudi dejstvo, da je Churchill najavljeno izjavo o poljskem vprašanju odložil, pospešuje pesimizem v političnih krogih Londona, kjer se čedalje bolj boje, da Moskva ne namerava niti najmanj popustiti, temveč vztraja na svoji zahtevi, da ostane lublinska skupina za stalno na oblasti. Sovjeti nič ne prikrivajo, da edino in samo priznanje Lublina pri njih kaj velja.

Sovjetska nota Washingtonu

Ženeva, 23. aprila. Severnoameriški zunanji minister Stettinius je časopisju objavil, da je sprejel iz Moskve noto v zadevi poljskega vprašanja. Odklonil pa je, da bi podal posameznosti o vsebini note. Kakor poroča k temu Reuter, so prepričani, da v noti Stalin ponovno zahteva, da se povabi na vsak način lublinski odbor v San Francisco. S tem se potrjuje Tassova izjava, ki je objavila kot predpogoj Moskve povabilo lublinskega odbora na konferenco v San Franciscu.

Stettinius je nadalje izjavil, da je bil severnoameriški poslanik v Moskvi Harriman v zvezi z Molotovljevim obiskom v Washington povzan v Zedinjene države. Odločeno pa še ni, ali se bo Harriman vrnil v Moskvo.

Dokazi najbolj primitivne brezkulturnosti

Angleško poročilo o razmerah v Hannovru po zavezniški okupaciji

Stockholm, 23. aprila. Konservativni list »Daily Mail« prinaša poročilo svojega dopisnika iz Hannovra, ki opisuje strašne razmere, ki vladajo v Hannovru po zasedbi zavezniških čet. Hannoverske prebivalce so vrgli v razmere najprimitivnejše brezkulturnosti. Mesto Hannover po strašnih strahovalnih napadih praktično sploh več ne obstoja in zavezniki tudi nimajo namena, da bi ga sploh kdaj še zgradili.

List beleži na to opazovanja splošnega položaja na nemških zasedenih področjih ter piše: »Ta področja morajo zopet začeti znova. V inozemstvu ne bodo mogla ničesar kupiti, ker ne razpolagajo s plačilnimi sredstvi in z lastnimi močmi ne bodo sposobna izvesti obnovo. Nemška mesta, ki smo jih zasedli, bodo za dalje časa ostala v razvalinah in njihovim prebivalcem ne bo preostalo ničesar drugega, kakor da se presele na deželo, kjer si preskrbe s svojimi rokami najpotrebnejše za svoje življenje.«

Ali se smejo naši zasovraženi nasprotniki čuditi, da pri takih namenih nemški narod raje brani svojo zemljo do zadnje kaplje krvi, kakor da bi se izročil v roke takemu sovražniku?

Židovska strahovlada v Kölnu

Stockholm, 23. aprila. Kakor poroča poročevalec časopisa »Daily Mail« v soboto polno cinizma iz Kölna, kopljejo prebivalci mesta kanalizacijske jarke, medtem ko opravljajo židje službe mestne uprave. Med drugim vršita posle policijskega predsednika in šefa ječ dva žida.

Angleški list poroča nadalje, da obstoja bojazen razširjenja legarja. Oblasti so odredile, da novodošle osebe ne smejo prekoračiti mestnega področja.

Stockholm, 23. aprila. Neki angleški poročevalec javlja iz zasedenega nemškega mesta Kölna, da zasedbene oblasti računajo z nadaljnjo razširitvijo epidemije legarja v Kölnu. Köln so proglasili zaradi tega za zaporno področje in novo došle osebe ne smejo prekoračiti mestnega področja.

Jasne smernice v resni uri

»...Prav vsak Slovenec si bo moral postaviti vodilo: Koristiti narodu!«

»...za to je treba prave domovinske ljubezni, ki zna vse pretrpeti, vse prenesti, vse žrtvovati in se vsemu odpovedati, kadar je po sredi vprašanje narodove koristi.«

»Slovenci, združite te!«

(Iz sobotnega govora prezidenta Rupnika slovenskemu narodu.)

V resni uri, ko prehajamo v višek velikih svetovnih dogodkov, je prezident general Rupnik spregovoril Slovencem in Slovenkam ter jim s svojega visokega in odgovornega položaja podal nekaj jasnih smernic za njih bližnje zadržanje. Do skrajnosti dosleden v vseh svojih mislih, besedah in dejanjih, je tudi to pot stopil pred naš narod z jasnimi besedami, ki vežejo vse zavedne Slovence v enaki meri kakor njega samega, zajti odgovornost, ki jo v tej težki uri prevzema sam na svojem položaju, prehaja avtomatično tudi na vse naše rojake, ki jim je služba narodu in njegovim koristim prva in najbolj sveta naloga.

Kakor vedno doslej, nam je tudi v tem svojem najnovejšem govoru nanizal nekaj smernic in vodil po hladnokrvnem pretresu naših napak v preteklosti, da nam prav v luči teh napak pokaže novo, pravo, boljšo pot, ki nas mora voditi do zmage. Že dvakrat je bil naš narod v tej vojni postavljen pred hude preizkušnje, pa se je obakrat slabo odrezal, ker je »trezno mišljenje, disciplino in enotnost naroda, ki ji tudi makiavelistična politika savojskega okupatorja ne bi mogla do živega, prevpila ulica«, tako da so nas veliki dogodki našli duhovno in politično nepripravljene. Sedaj stojimo pred tretjo, morda najusodnejšo, vsekakor pa najtežjo preizkušnjo. Pod blagodejnim vplivom našega narodnega preporoda po 8. septembru 1943, do katerega smo se naposled le dokopali, pa čeprav po trnjevi poti, ki nas je peljala skozi Grčarice, kočevski proces, Mozelj, Jelendol in Turjak, smo začeli zbirati svoje pozitivne narodne sile, ki so našle svoje naravno središče v Slovenskem domobranstvu.

Glavno zaslugo za ta naš narodni prerod moramo priznati našemu kmetu, ki je po svojem zdravem smislu za koristi naroda pravilno presodil in rešil položaj. Temu stebru našega naroda, ki sta se mu pozneje v pravem spoznanju narodnih koristi pridružila še naš delavec in naša mladina ,se moramo zahvaliti, da smo se iz obeh prvih dveh preizkušenj vendarle rešili kot narod ter s tem dobili pravico in možnost, da tudi v vseh nadaljnjih preizkušnjah rešimo svoje narodno bistvo.

Po zaslugi naših vrlih domobrancev, po zaslugi našega kmeta, našega delavca in naše mladine stojimo torej pred tretjo preizkušnjo, ki nam jo je namenila usoda, v vsakem pogledu bolje pripravljeni kakor pri prvih dveh. Ne smemo pa pozabiti na izkustva, ki smo si jih nabrali doslej, če hočemo to zadnjo preizkušnjo prestati zmagovito, čeprav bi to od nas zahtevalo še tako boleče žrtve in odpovedi. Prav v tem pogledu prihajajo sedaj iz prezidentovih ust tako jasne smernice, da ne more biti v nobenem slovenskem rojaku dvoma o tem, kaj mu je storiti: »Sedaj je še čas, da si postavimo načelo koristiti narodu kot edino vodilo našega ravnanja in da se postavimo na temelje brezkompromisne, vse druge nazore in predvsem nekoristna politična čustva odklanjajoče protikomunstične načelnosti. To je načelnost, ki zahteva od nas skrajno entnost in disciplíniranost v podvigih in naporih, trezno mišljenje, zaupanje v božjo pomoč, poslušnost legalnemu vodstvu in njegovim poveljem, ohranitev mirnih živcev, pripravljenost, požrtvovalnost, vestnost v izpolnjevanju prejetih nalog in predvsem odklanjanju vsakega sporazumevanja s komunisti!«

To črto našega ravnanja nam narekuje predvsem naša načelnost, ki pomeni neomajno zvestobo vsem našim narodnim idealom, tistim idealom, ki jih je komunizem povsod, kamor je prišel, poteptal. Zato smo kot trdni nacionalisti, ki so jim koristi naroda pred vsako drugo koristjo, nespravljivi nasprotniki komunizma, paj naj se skuša uveljaviti med nami pod to ali ono krinko. V tem je edino mogoč odnos vsakega pravega slovenskega narodnjaka do vsega, kar se pod boljševiškim pritiskom dogaja ne le v naši ožji slovenski domovini, temveč tudi na vsem jugoslovanskem ozemlju. Zato je prezident Rupnik vsakemu poštenemu narodnjaku govoril iz srca, ko je dejal, da z ljudmi, kakršni se zbirajo pod Titovim praporom, ne bo nihče ustvaril nove države. »Če bo v tem prostoru,« je je poudaril, »treba kaj delati, bomo to gradili s poštenimi, preizkušenimi nacionalnimi silami, ki jih na Slovenskem predstavljamo mi s svojimi domobranci.«

Te naše nacionalne sile morajo biti odslej v stalni pripravljenosti proti Titovim komunistom. Po vseh dosedanjih preizkušnjah so že dovolj prekaljene, da jih ne more omrtvičiti noben svetovni položaj, kajti povezane so z bratskimi nacionalnimi borci v en sam snop zdravih narodnih energij, ki lahko delajo čudeže. Tako se nam poleg domačih odpirajo tudi širše, višje naloge, katerim smo kot pravi nacionalisti — zvesti sebi in svojemu narodu — povsod dolžni služiti. Prav zaradi tega je prezident lahko z zaupanjem v bodočnost zaključil svoj poziv k strnjenosti in pripravljenosti z vzklikom: »Zato se ne bojimo nobene preizkušnje! Na vsako smo pripravljeni! Sedaj je treba samo še trezne pameti in neumornega dela na uresničitvi slovenske protikomunistične vsenarodnosti, ki pušča vse druge interese na stran in osredotoča vse svoje moči in sposobnosti na borbo proti komunizmu v okviru Slovenskega domobranstva.«

Vse to bo seveda zahtevalo od nas še novih naporov, ker bo treba vse razpoložljive sile staviti na razpolago domobranstvu, ki ostane kakor je dejal g. prezident, slej ko prej nosilec nove svobode slovenskega naroda. Zgled pa naj nam bo

(Nadaljevanje na II. str.)

Kako ravna boljševik z »osvobojenim« bratom

Vojni poročevalec Wilhelm Müller o sovjetskih strahovalnih metodah napram pripadnikom podjarmljenih narodov

20. aprila. V vsakem pogovoru o sedanjem vojnem položaju se pojavi kot nerešljiva uganka naslednje vprašanje: Kje jemlje boljševizem pri tako velikih krvnih izgubah svojih armad nadomestilo? S kakšnimi sredstvi doseže, čeprav gredo njegove izgube na ujetih, ranjenih in mrtvih v teh 4 letih vojne že v milijone. vedno znova svojo številčno premoč, ki je in bo praktično edina nada njegove strategije in taktike? Dejstvo, da je Stalin že v l. 1941./42. s svojim množičnim uvozom kitajskih delavcev in s pritegnitvijo na ta način prostih moči v armado kril prvo večje pomanjkanje, je znano. Sedaj pa, ko se je bojišče premaknilo v nemške pokrajine in ko stoje baltske države, Bela Rusija, Ukrajina, Poljska, Rumunija, Bolgarija itd. pod boljševiško oblastjo, je Kremelj pripravljen tako imenovane »osvobojene« narode izrabiti kot nadomestne rezerve. Vse, kar lahko nosi orožje, je postavljeno pred alternativo: ali se boriš skupno v vrstah boljševiške vojske, ali boš pa ustreljen! Z istimi sredstvi so osvobojeni sovjetski ujetniki vpoklicani pod orožje. To so dejstva, ki jih ujetniki na bojišču ob Odri vsak dan potrjujejo.

Neki Ukrajinec, ki je od leta 1942. delal pri nekem nemškem kmetu je padel 5. februarja v roke sovjetom in z njimi še 50 vzhodnih delavcev. Vsi so bili brez predizobrazbe dodeljeni poljubnim divizijam. Šest tednov pozneje je bilo to nadomestilo že porabljeno. Ukrajinec je kot eden izmed preživelih svoje čete dospel v nemško ujetništvo. Letonec, ki je bil ujet pri zadnji ofenzivi boljševikov in se je nenadoma znašel v uniformi sovjetskega vojaka, je povedal sedaj pri zaslišanju, da so tisoči njegovih ljudi prisiljeni stopiti v sovjetsko armado in so uporabljeni za najslabša dela in najtežja vojna podjetja. Razpoloženje Letoncev je zelo slabo, vendar so komisarji z razdelitvijo prisilnih mobilizirancev na več skupin preprečili javne vstaje ali množične pobege. Vsak letonec ima svojega ogleduha. V bolnicah ravnajo z njimi kakor s psi in židovsko osobje je znano po svoji nesramnosti. Neki Belorus poroča: »Kmetje v Ukrajini, v Beli Rusiji, kakor tudi v poljskih predelih, so s sovjetskim sistemom zelo nezadovoljni. Razpoloženje v krajih, ki do leta 1939. niso bili v Sovjetski zvezi, je posebno potlačeno.

Toda to niso samo posamezni glasovi. Dokumenti in listine mnogih skupin, ki so nam v bojih ob Odri prišle v roke, ter izjave prebežnikov in povratnikov so to sliko še dopolnile. Tu stoje cele divizije v prvih bojnih črtah, sestavljene iz mož »osvobojenih« narodov; v bataljonih so zastopane vse govorice vzhoda. Samo voditelji in vohuni so sovjeti. Brezobzirno vladajo s palico in pištolo — neki artilerijski poveljnik, ki je bil ujet, poroča, da je bilo v njegovem odseku ustreljenih več Ukrajincev, ker so v prijateljskem krogu otvorili vprašanje, zakaj so poslani v Nemčijo in s tem v smrt, čeprav je vsa Sovjetska zveza znova nazaj pridobljena. Dogajajo se primeri, da so nemški civilisti tako kot vojaki, ki so prišli boljševikom v pest, od sovražnika postavljeni pred alternativo: vsi, ki hočejo korakati v sovjetski armadi, naj stopijo naprej, — vsi, ki hočejo biti ustreljeni, naj stopijo na desno! Na to vprašanje in na njeno odločitev je treba biti pripravljen, kajti boljševizem potrebuje ljudi, da ž njimi nadomešča velike vrzeli na frotnih odsekih, rabi jih kot topovsko hrano za borbo proti sedanjim zaveznikom. Usoda »osvobojenih narodov« se že jasno odraža v bodočnosti in nam daje odgovor na vprašanje, od kod jemlje Stalin nadomestke za izpopolnjenje boljševiške armade in kaj vse bi se zgodilo, če bi se kremeljskim krvnikom posrečilo prodreti še dalje proti zapadu.

„Vdova Rošlinka" za narodne pionirje

V soboto in v nedeljo je priredila akcija »Pöll« narodnim pionirjem in pionirkam predstavo Golarjeve priljubljene veseloigre »Vdova Rošlinka«. Frančiškansko dvorano je do kraja napolnilo stotine večidel mladih ljudi, ki so s svežo pozornostjo sprejemali dogajanje na odru, se živo zabavali in niso štedili s priznanjem ob koncu posameznih dejanj. Z lahnim folklornim nadihom zaznamovana komedija, ki je celo že v tujini zastopala skromne uspehe slovenske aristofanske dramatike, je mogla tudi v tej uprizoritvi doseči svoj znani in že priznani učinek, čigar težišče je bolj v zabavnosti kakor v umetniški ali moralni pomembnosti obravnavanega motiva.

Uprizoritev je pripravil izkušeni gledališčnik, režiser in igralec Valo Bratina, ki je pritegnil k sodelovanju nekatere člane Drame ter gojenke in gojence Dramskega studia. Zaradi sodelovanja pripravnikov za igralsko umetnost je bila uprizoritev tudi igralsko zanimiva, vendar je treba takoj povedati: ne samo zanimiva, marveč tudi pozitivna. Bratina je dal predstavi zadostno izenačenost, lahkoto in neprisiljeno veder potek. Igralsko je seveda najvažnejša zasedba naslovne vloge, in tu se je gospa Nada Gabrijelčičeva uveljavila z razveseljivo sprostitvijo svojega temperamenta in svojih igralskih skušenj. Njena Rošlinka je taka, da potegne za seboj: v nji je življenje, ne pa samo vloga. Posebno zanimanje je nadalje vzbujal Jože Tomažič kot Janez. Znani avtor pravljičnih in drugih knjig s področja pohorskega folklora poteka iz Dramskega studia in je tokrat nastopil prvič v pomembnejši vlogi. Tomažica odlikuje prav primerna odrska figura, njegov nastop je že dovolj trden, njegova igra naravna in prepričljiva: po začetni zadržanosti se je prikupno razživel in nam dal Janeza v taki igralski formi, da se je dobro prilegala živi igri ge. Gabrijelčičeve. Nadejamo se, da bomo videli Tomažiča še večkrat na odru. Balantača, vlogo, ki je posebno zahtevna in mora vzlic vsej komiki učinkovati resnobno, je igral z znatnimi izraževalnimi sredstvi Stane Raztresen, vendar je ni izčrpal. Zlata Rodoškova je debutirala kot Manica: njena igra je bila še precej zadržana in je mogla samo zanimati po kvaliteti nekaterih zunanjih izrazov, ni pa povsem ogrela. Več temperamenta in krvi je dala Tončki Polona Mazovčeva. Blaž in Ant. Potušek sta nastopila v vlogi Jernejca ozir. Gašparja, izdatneje se je lahko uveljavil zlasti prvi. Mladi Bratina je z opozorljivo gotovostjo nastopil kot Tinče.

V celoti je uprizoritev »Vdove Rošlinke« pokazala tudi z igralske strani znatno višino in je tako pionirkam in pionirjem nudila poleg zabave vpogled v uspehe naše igralske vzgoje, ki je na dobri in trdni poti. Uspeh predstav je najboljše potrdil, kako dobra je bila njih zamisel.

Kronika

* **Naslednik maršala Messeja.** Kakor smo poročali, je bil general Messe odstavljen kot šef italijanske vojske pri Bonomijevi vladi. Za njegovega naslednika je imenovan general Tresami, ki je v ameriškem vojnem ujetništvu ter bo sedaj izpuščen in prepeljan v Italijo.

* **General Dentz obsojen na smrt.** Bivši visoki komisar francoske vlade v Siriji, general Dentz, ki je svojčas pripadal Petainovi vladi, je bil po poročilih iz Berna obsojen na smrt.

* **Popravilo bazilike sv. Lovrenca v Rimu** bo stalo 25 milijonov lir. Kakor znano, je bila 19. julija 1943. po angloameriškem letalskem napadu razdejana rimska bazilika sv. Lovrenca. Škodo so ocenili na 25 milijonov lir, obnovitvena dela pa so zaradi pomanjkanja gradiva odložena.

* **Tiepolova freska poškodovana.** Prejšnji mesec je bila pri nekem letalskem napadu na Benetke poškodovana znana Tiepolova freska v veliki dvorani palače Labia. Umetnina predstavlja prizore iz življenja kraljice Kleopatre. Strokovnjaki upajo, da bo mogoče Tiepolovo mojstrovino obnoviti.

IZ LJUBLJANE

u— **Novi grobovi.** Za vedno je zapustil svojce v 77. letu starosti trgovski potnik g. Franc Gabrovšek. K večnemu počitku ga bodo spremili v torek ob pol 9. iz kapele sv. Antona na Žalah k Sv. Križu. — Umrla je bivša učiteljica ga. Olga Poljšak, roj. Tomšič. Pogreb bo v sredo ob pol 9 iz kapele sv. Andreja na žalah na pokopališče k Sv. Križu. — Na Golniku je 16. aprila po daljši bolezni preminil računski ravnatelj v pokoju g. Bertram Götz. — Včeraj dopoldne so na pokopališču pri Sv. Križu položili k večnemu počitku uradnico Pokrajinske uprave gdč. Slavico Paljavec. — Nedalje sta umrla pekovski mojster g. Franc Jezeršek, star 52 let, in ga. Ana Kovač, roj. Cvirn, ki so jo poožilj k večnemu počitku v Kamniku 14. t. m. — Pokojnim naj bo ohranjen lep spomin, užaloščenim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Maša zadušnica** za pok. go. Maro Rakovc roj. Eržen iz Kranja se bo brala v četrtek, dne 26. aprila ob ½8. uri v uršulinski cerkvi.

u— **Delovni jubilej vestnega uradnika.** Naš zvesti sodelavec g. Christof Oton, obhaja te dni 25letnico službovanja. Vso to dobo je svoje sile in zmožnosti posvečal napredku naših časopisov. Poznajo ga zlasti v trgovskih krogih, s katerimi je imel v teku svojega službovanja največ stikov, pa tudi mi ljožica Ljubljančanov, ki se iz dneva v dan zatekajo s svojimi malimi skrbmi v oglasni oddelek »Jutra«. Jubilant izhaja iz znane in ugledne ljubljanske družine. Strokovna trgovska naobraženost, ki odlikuje g. Otona, je gotovo najboljša dedščina, ki jo je prejel od svojega očeta, ustanovitelja znanega učnega zavoda. K delovnemu jubileju g. Christofa toplo čestitamo in želimo, da bi nam bil v svojem plodnem delu ohranjen še dolgo vrsto let.

u— **V petek 27. t. m. javna produkcija šole Glasbene Matice,** na kateri bodo nastopili gojenci klavirskega oddelka prof. Silve Hrašovčeve in izvajali izključno le dela skladateljice Mirce Sancinove. Produkcija bo ob 18. uri v mali filharmonični dvorani in na njo že danes opozarjamo. Podrobni spored bo od srede dalje na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Premog iz prahu.** V nemških listih čitamo navodila, kako si napraviš premog iz prahu. Kdor ima v kleti kaj premogovnega prahu, naj zmeša 4 dele premogovnega prahu z enim delom kolikor mogoče drobne ilovice. Pri mešanju naj priliva po malem vode, tako da nastane iz mešanice precej trda kaša. Nato se položijo na tla štiri opeke, med katere se zgnete kaša kakor v kalup. Tako zgneteno zmes je treba postaviti na sončno pripeko, da se posuši nato pa se premog lahko porabi v gospodinjstvu.

u— **Mangold ali blitva** je pri nas manj znana in premalo cenjena zelenjadnica. Izvrstna je kot nadomestilo za špinačo, katere pri nas zelo primanjkuje, daje pa mnogo več pridelka kakor navadna špinača. Blitvo lahko sadimo v vsako zemljo, ki ima dovolj vlage in hrane. Navadno se sadi mangold v vrste, če je pregost, pa sadike presajamo. Kadar sejemo blitev v vrste za špinačo, moramo pustiti med vrstami vsaj 25 cm praznine. Rastline naj bodo po 10 cm razsebi. Mangold zahteva, da ga v prvem času pravočasno okopavaš, za jed pa lomiš zunanje liste s pecljі vred.

u— **Rejnice za otroke do dveh let** sprejme Higenski zavod — oddelek za zdravstveno zaščito mater in otrok v Ljubljani. Interesentke naj se zglasijo ob delavnikih na tem oddelku (Dečji dom) v Lipičevi ulici 3 med 8. in 10. uro dopoldne.

u— **Grednikov prevod Michelangelovih sonetov** dobite v knjigarni Žužek.

Obiščite Kogovškovo razstavo slikarskih del v galeriji Obersnel, Gosposvetska cesta 3-II, ki je od 22. t. m. do nadaljnjega odprta vsak dan od 9. do 19. ure.

u— **Darovali so:** Podpornemu društvu za gluhonemo mladino ravnatelj gluhonemnice Mirko Dermelj 300 lir namesto cvetja na krsto Franca Košaka iz Grosuplja; Marija Kalčič 200 lir v počastitev spomina Kukice Vesnaverjeve in Stanko Cvirn 300 lir namesto zvetja na grob Francita Zagorca. — Pri upravi »Jutra« so položili za slepo mladino Živa Zadel 150 lir v počastitev spomina ge. Kruharjeve, Logarjevi 500 lir v počastitev spomina ge. Kaiserjeve in Mirko in Vera Gruden 200 lir v počastitev spomina inž. Janka Mačkovška; za gluhonemo mladino pa Vida dr. Lukanova 200 lir v počastitev spomina Franc Košaka iz Grosupljega.

u— **Učite se strojepisja! Praktično znanje potrebno in koristno vsakomur!** Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji pričenjajo 24., 25. in 26. aprila. Učne ure dogovorno. Informacije: **Christofov trgovski učni zavod, Domobranska cesta 15.**

u— **Požar v Dalmatinovi ulici.** V nedeljo zjutraj je strela zanetila požar v skladišču veletrgovine z železnino in posodo Pinter & Lenard, ki ima svoje poslovne prostore v hiši Delniške tiskarne. Le hitri pomoči ljubljanskih gasilcev, ki so pod spretnim vodstvom poveljnika g. inž. Dolenca požar v kali zadušili, se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na Delniško tiskarno, na knjigoveznico Žabjek in veletrgovino s papirjem P. Kastelic, ki neposredno mejijo na tvrdko Pinter & Lenard. Priznanje pa gre tudi Alojziju Trebšetu in g. Francu Volčiču, ki sta prevočasno priklicala gasilce.

Iz Novega mesta

Letalska napada. V sredo 18. aprila sta dva lovca priletela že zjutraj nad Novo mesto. V Bršljinu sta opazila na cesti večjo skupino delavcev-ujetnikov. Predno so ti mogli poiskati varnih zakloniš, sta jih že napadla v strmem poletu in jih mitraljirala. Padli sta dve žrtvi, sedem pa je bilo težko ranjenih, od katerih sta dva že podlegla za dobljenimi ranami v kandijski bolnišnici. Opoldne pa so trije dvomotorniki zakrožili nad mestom ter pri Straži odvrgli svoj tovor. Močne detonacije so se slišale tudi v mestu, od koder se je videl močan steber prahu in dima na kraju napada. Pri napadu sta bila ranjena dva domobranca in neka ženska. Porušenih je več hiš in gmotna škoda znatna.

Iz Trsta

Proslava Führerjevega rojstnega dne. Tudi letos so v Trstu proslavili Führerjev rojstni dan. V delovni sobi Gauleiterja se je zbralo večje število jubilarjev dela, ki so že 40 do 50 let delovni v svojem poklicu in katerim je Oberste Kommissar stisnil roko. V opoldanskih urah so se zbrali v Miramaru predstavniki javnega življenja, od katerih je sprejemal dr. Rainer čestitke. Med prvimi je bil der höhere SS und Polizeiführer SS Gruppenführer Globocnik. V imenu republikanske fašistične vojske se je oglasil k besedi general Esposito, ki je prosil Gauleiterja, naj sporoči Führerju pozdrave republikanskih fašistov, ki ne bodo nikoli prelomili prisege zvestobe Nemčiji. V imenu tržaškega prebivalstva je izrekel čestitke prefekt Coceani. Za republikansko fašistično stranko je govoril zvezni tajnik dr. Sambo, nakar se je oglasil predstavnik tržaških gospodarstvenikov baron Economo. V imenu milice je spregovoril general Sommavilla, v imenu kozakov general Domanov, v imenu srbskih dobrovoljcev general Mušicki, za narodne straže pa major Debelak. Za kavkaške oborožene oddelke je povzel besedo Standartenführer Teuermann. Gauleiter dr. Rainer je odgovoril vsem skupaj ter se jim zahvalil za čestitke.

Brezplačna hrana Na Führerjev rojstni dan zvečer so v Trstu na treh krajih razdeljevali hrano za domače prebivalstvo, in sicer v Rojanu, v ulici Sedmih vodnjakov in na Trgu sv. Jakoba. Potrebnim Tržačanom je bilo razdeljenih več tisoč obrokov makaronov, obenem pa so prebivalstvo razveseljevale vojaške godbe. Čeprav ni bil nihče obveščen, da se bo razdeljevala hrana, so se pri kuhinjah nabrale ogromne množice ljudstva, cečanoma delavci in njihove družine. Zlasti pri sv. Jakobu je bil naval zelo velik.

S Koroškega

Albert Susitti je padel. V borbi za Nemčijo in njene cilje je padel Albert Susitti, organizator lahke atletike na Koroškem.

Obvestila „PREVODA"

NAKAZOVANJE TOBAČNIH IZDELKOV IN VŽIGALIC

Trafikanti mesta Ljubljane dvignejo nakazila za tobačne izdelke in vžigalice za mesec maj pri Monopolskem odseku »Prevoda« takole:

Začetne črke A—H 25., I—K 26., L—O 27., P—S 30. aprila in Š—Ž 1. maja.

Na prejeta nakazila dvignejo tobačne izdelke pri glavni zalogi tobaka po istem vrstnem redu dan kasneje.

Trafikanti okoliških občin dvigneje nakazila po 5. maju t. l.

BELEŽNICA

KOLEDAR

Torek, 24. aprila: Jurij.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Ciril-Metodova ul. 23; Trnkoczy ded., Mestni trg 4; Ustar, Šelenburgova 7.

ZATEMNITEV od 22.55 do 5.35.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMSKO GLEDALIŠČE

Torek, 24. apr.: Zaprto.
Sreda, 25. apr.: Zaprto.
Četrtek, 26. apr., ob 17.: S. Lagerlöf - S. Begović: Gösta Berling. Red Četrtek.

OPERNO GLEDALIŠČE

Torek, 24. apr.: Zaprto.
Sreda, 25. apr. ,ob 17.: R. Wagner: Tannhäuser. Red C. Gostovanje tenorista dr. Pölzerja Julija in basista Betetta Julija.
Četrtek, 26. apr., ob 17.: Weber: Čarostrelec. Opera. Premiera. Red Premierski.

V tem tednu bosta v Državnih gledališčih dve premieri. V Operi Weber: »Čarostrelec«, v naslovni partiji Slavko Štrukelj. Dirigent: A. Neffat, režiser ing. Golovin. — V Drami dr. Stanko Majcen: »Matere«: izvirna drama iz kmečkega življenja. Igrajo: Cesar, Kraljeva, Ukmar-Boltarjeva, Vl. Skrbinšek, Kovič. Režija: M. Skrbinšek

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

TOREK, 24. APRILA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. **7.10—7.30:** Jutranji koncert. **7.30—7.40:** Poročila v slovenščini. **7.40—9.00:** Jutranji koncert — Radijski orkester vodi D. M. Šijanec. **9.00—9.10:** Poročila v nemščini. **12.00—14.00:** Napoved sporeda — nato prenos Osrednjega nemškega sporeda. Vmes od 12.30 do 12.45: Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini. **14.00—14.10:** Poročila v nemščini. **14.10—15.00:** Od dveh do treh — šare meh (prenos). **15.00—16.00:** Prenos Osrednjega nemškega sporeda. **16.00—17.00:** Vaška godba in brata Petrovčič — spremljata na harmoniki Avg. Stanko in na kitari Franc Stanič. **17.00—17.15:** Poročila v nemščini in slovenščini. **17.15—18.15:** Salonski orkester vodi A. Dermelj. **18.15—18.45:** Šramel »Štirje fantje«. **18.45—19.00:** Zdravniško predavanje — dr. Mavricij Rus: Prva pomoč pri letalskih napadih. **19.00—19.30:** Slovenska ljudska oddaja. **19.30—19.45:** Poročila v slovenščini. **19.45—20.00:** Aktualno predavanje (prenos). **20.00—20.15:** Poročila v nemščini. **20.15 do 22.00:** Slovenska slikanica — Jurjevanje — Narodni običaji v pesmi, besedi in glasbi — Izvajajo člani radijske igralske družine, deželani, moški zbor, dekliški zbor, Domači sekstet 1. dr. — Vodi prof. Jože Peterlin. **22.00—22.15:** Poročila v nemščini in napoved sporeda. **22.15—23.15:** Radijski orkester vodi D. M. Šijanec. **23.15—24.00:** Glasba pred polnočjo (prenos).

Bart Oehlmann

NE SAMO ZA ZLATO

Roman

Baray je nagrbančil čelo. Zasebna jahta... več ko 2000 ton... petnajst vozlov...

»Torej ladjo, ki je pripravna za plovbo po širokem morju?«

»Seveda. Wellencamp jo kdaj pa kdaj posodi svoji tvrdki za poskuse. Ni še dolgo tega, kar smo bili z njo na Severnem morju.«

Baray je prikimal.

»Ta Wellencamp je torej dokaj premožen človek?«

»Lahko bi se reklo, da.« Hela se je neprisiljeno zasmejala. Toda smeh jo je minil, ko je pogledala na zapestno uro. »Pol osmih proč. Zdaj se moram podvizati.«

»S taksijem vas zapeljem v pisarno, Hela.«

»Ne, prosim, nikar.«

»Tedaj vas spremim tako.«

Hela je pomislila na moža, ki jo je včeraj čakal na uličnem vogalu — na Kascha. In danes naj gre ob isti uri z nekom drugim okrog istega vogala? Kaj si bodo ljudje mislili o nji?

»Ne,« je rekla, »rada bi šla sama — — počakajte nekaj minut spodaj v veži, dokler ne odidem — — saj razumete, kaj ne?«

Seveda, razumel je. Mlademu in vrh tega še zalemu dekletu ni lahko ohraniti dober sloves.

»Toda popoldne se vidiva, jelite? Seveda se vidiva. Prvič morate vedeti, kaj sem dosegel in česa nisem dosegel. In drugič poletim drevi spet v London.«

To naznanilo jo je nekako dirnilo, a če je bil občutek, ki jo je prešinil, bolesten, ga je vsekako dobro zatajila.

»Lahko mi vsak čas telefonirate,« je naglo dejala. »Razen tega se pa tako vidiva v pisarni, kadar pridete h gospodu Wellencampu. Za katero uro naj vas vpišem med obiskovalce?«

»Ob desetih pridem, Hela.«

»V redu.«

Slovo je bilo morda nekoliko hlastno, ker so bili kazalci na uri tako netaktni, da se niso ozirali na njiju. Hela je zaklenila vrata stanovanja za seboj, na kar sta skupaj krenila po stopnicah.

»Tako, in zdaj počakate tukaj, da?«

»Do svidenja, Hela.«

»Do svidenja!« se je nasmehnila ter mu segla v roko.

»Leks mi je ime.«

»Do svidenja, Leks!« In je izginila.

Bog nebeški, je pomislil Baray, Bog nebeški! Nekaj se je razlivalo po njem in spodbadalo njegovo srce, da je silno utripalo. Nekaj, kar mu je bilo tuje in novo ter polno ščemečega nepokoja. Že davno je bila zapustila hišo, ko se mu je še vedno zdelo, da čuti njeno bližino in opojni vonj njenih las.

Nasmehnil se je. Da je Overbeck videl ta nasmeh, bi ga bil osupil; kajti takega nasmeha Baray prej ni imel. Čudno, zelo čudno...

Vsaj en pogled je moral vreči za njo, da, v tem ni mogel najti ničče nič slabega. Ne glede na to, da ga ni mogla živa duša videti, ako odpre vrata na ozko, majceno režo.

Da, en pogled je moral še ujeti...

Odprl je vrata in smehljaj, ki mu je pravkar še tako nenavadno ozarjal obraz, je mahoma izginil. Hela je bila ravno prišla do vogala, ko se je tam zdajci pokazal moški, privzdignil klobuk in pristopil k mladenki.

Baray se je umaknil od vrat v temno vežo.

A, tako, je pomislil. In nato še enkrat: A, tako.

Zato ni marala, da bi jo s taksijem zapelal v pisarno. Zato je odbila, ko se je ponudil, da jo spremi peš!

Ne, Baray se ni več smehljal. Obraz mu je bil otrpnil. Oči so mu zrle hladno. Samo okrog ust mu je poigraval rahel drget. Tako je stal dolgo časa, ne da bi se ganil. Šele ko so se zgoraj na stopnicah oglasili koraki, se je zdramil iz zamišljenosti.

Pobral je svoj ročni kovčeg in z naglimi koraki zapustil hišo.

*

»City of Liverpool« je bila last »Sun Line« in še danes ta dan v službi; niti četrt ure ni trajalo, da je Overbeck to dognal.

Namenil se je bil, da izrabi današnji dan, kar najbolje bo mogel. Do Barayeve vrnitve je hotel biti s svojimi poizvedbami že čim dalj naprej, zlasti ker z vsem telefoniranjem mornarskim posredovalnicam ni bil mogel nič dognati.

Z dvigalom se je Overbeck odpeljal v drugo nadstropje velike pisarniške hiše, kjer je imela »Sun Line« svoje prostore.

Suhljati mož v sprejemnici se je njegovemu vprašanju vidno začudil.

»Radi bi govorili o kakim članom posadke ‚City of Liverpool'? Zakaj ne greste na ladjo? V Southamptonu leži.«

Bogme, to je bila sreča. Nezaslišana sreča. Že se je videl Overbeck v prvem vlaku, ko mu je prišlo na misel, da mu obisk ladje ta mah vobče ne more koristiti. Šlo je le za to, da zve, ali je na ladji še kdo, ki je bil že leta 1916. na tem parniku.

Suhljati mož v sprejemnici ga je še bolj debelo pogledal. Ne, o tem mu ne ve nič povedati. Toda misliti — misliti si tega ne more. Saj je že — trenutek, prosim — da, že dosti več ko dvajset let je tega. »Zakaj bi tako radi vedeli?«

Za uredništvo: Milan Zadnek. — Za izdajatelja: Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno: Fran Jeran. — Za inseratni del: Ljubomir Volčič.

Jasne smernice v resni uri

(Nadaljevanje s I. strani)

tudi v tem naš prezident, ki glede sebe — v nasprotju s pričakovanji in željami podzemlja naše ulice — odkrito in pogumno izjavlja: »Kar zadeva mene, bi rad poudaril, da bom v vseh okolnostih in v vsakem slučaju ostal z narodom in če bi usoda hotela, bom za ta narod v boju z boljševizmom tudi rad padel!«

To so pogumne besede pravega narodnega krmarja, ki se v polni meri zaveda svoje odgovornosti pred narodom. Iz tega spoznanja odgovornosti veje tudi prezidentov zaključni poziv vsemu slovenskemu narodu v tej uri zadnje preizkušnje: »Slovenci, združite se! Opustite vsako nepotrebno ljubosumje in v svojo ter predvsem v korist svojega naroda dajte vse razpoložljive sile svojemu Slovenskemu domobranstvu!«

MALI OGLASI

Službe išče

ZAPOSLITEV v pisarni iščem. Sprejmem tudi drugo lažje delo kot privatni nameščenec. Naslov v Jutru. 9048-1

Stanovanja

• POSTREŽNICO, vajeno vseh hišnih del, sprejmem z dobro oskrbo. Naslov v Jutru. 8848-1a

• ŠIV. POMOČNICO in vajenko, sprejme modni salon. Naslov v Jutru. 9058-1a

• RAZNAŠALKO za cvetličarno, sprejmemo. Naslov v Jutru. 9075-1a

POSTREŽNICO za nekaj ur, sprejmem po dogovoru. Naslov v Jutru. 8990-1a

GOSPODIČNO inteligentno in marljivo, za pomoč v knjigarni, iščemo za takoj. Ponudbe z zahtevami Jutru pod »23«. 8943-1a

Zaslužek

VARUŠKO za dopoldanske ure sprejmem k trimesečni deklici. Naslov v Jutru. 8890-3

Prodam

PLAŠČ dežni, iz balonske svile, ugodno prodam. Krojač Lunder, Trnovski pristan 4. 9066-6

ŠIV. STROJ, pogrezljiv, v salonski omarici, skoraj popolnoma nov, nemška znamka, prodam ali zamenjam za protivrednost. Ponudbe Jutru pod »Krima«. 8757-6

BLAGO novo, predvojno, blago za kavč in za dva fotelja, prodam. Naslov v Jutru. 8623-6

PRODAM jedilni in kavni servis — pristni Kobald — francoski gobelen 2x1.50 m, 2 vazi, 1 brušen servis za kompot, 1 brušen vrč in 2 strojni preprogi. Poizve se Drenikova 31. 9028-6

ČEVLJE nove, damske, št. 35, iz prvovrstnega usnja, prodam. Naslov v Jutru. 8949-6

ZNAMKE ND Hrvatske in druge, ugodno prodam. Naslov v Jutru. 9049-6

ŠIV. STROJ in pisalni, zelo ugodno na prodaj. »Merkur«, Puharjeva 6. 9059-6

PREPROGI, dve, perzijski, krasna izdelka, prodam. — Naslov v Jutru. 8899-6

VOZIČEK športni, prodam. Tržna 7, Šiška. 9064-6

OBLEKO smoking, skoraj novo, prodam. Karlovška cesta 20-I, desno. Ogled od 10. do 11. 9030-6

ŠIV. STROJ »Singer«, z okroglim čolničkom, pogrezljiv, prodam za protivrednost in gotovino. Naslov v Jutru. 9008-6

RADIOAPARAT prodam. Ogled od 17. ure dalje. Emonska 11 pritl. desno. 8934-6

STROJ računski »Brunsviga«, za vse 4 računske operacije, prodam. Naslov v Jutru. 9045-6

PLAŠČ črn, pomladanski, za srednjo postavo, predvojna roba, prodam ali zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 9053-6

HARMONIKO kromatično, s 120 basi, prodam. Poizve se v Učiteljski knjigarni pri blagajni. 9052-6

ČEVLJE moške, nizke, št. 42, rjave, skoro nove, prodam. Naslov v Jutru. 9050-6

VOZIČEK otroški, globok, malo rabljen, v lepem stanju, prodam. Naslov v Jutru. 9057-6

MLIN za mletje vseh vrst žita ter izdelovanje kaše in ješprena, prodam. Naslov v Jutru. 9056-6

NALOŽITE prihranke v najboljši pisalni stroj. Za ugodno ceno pišite Jutru pod »Veliki continental«. 9055-6

PLAŠČ zelo dobro ohranjen, spomladanski, za srednje visokega gospoda, prodam. Ogled od 12. do 14. ure. Slomškova 17-I, levo. 9047-6

KOLESI damsko in moško, zelo ugodno na prodaj. »Merkur«, Puharjeva 6. 9060-6

SMOKING popolnoma nov, najfinejše predvojno blago, ugodno prodam ali zamenjam. — Povšetova 33a (Kodeljevo). 9062-6

RADIO 4+1, prodam. Križaj, Bolgarska 17. 9063-6

PISALNO MIZO hrastovo, z nastavkom, odlično ohranjeno, prodam. Terlep Matija, Sv. Jerneja 9. 9039-6

ZASTOR, prt damast, novi, predvojni, prodam. Ogled samo dopoldne. Naslov v Jutru. 9072-6

GRAMOFON električni, z radijskim zvočnikom na 3 cevi, dobro ohranjen, se proda. Gramofon brez plošč. Ogled od 16. do 19. ure. Naslov v Jutru. 9071-6

PLAŠČ dežni, moški, nov, predvojni, drap barve, prodam ali zamenjam. Florjanska 13, III. nadstr., desno, zadnja vrata. 9034-6

SPALNICO kompletno, prav dober šivalni stroj z dolgim čolničkom, dve novi predvojni rjuhi, črn kostum, skoraj nov, za večjo vitko postavo in lepo belo, dolgo obleko za birmo, prodam. Naslov v Jutru. 9036-6

BLAGO za moško športno obleko ali damski plašč, svetlo, prodam ali zamenjam. Rimska c. 9-II, vrata 16. 9032-6

BLAGO sivo, primerno za plašč, moško obleko ali kostum, prodam. Florjanska 13-III, desno, zadnja vrata. 9033-6

KOSTUM damski, marengo, nekaj servisa, cvetlična stojala in žensko perilo, zamenjam ali prodam. Novi trg 1-III, levo. 9037-6

SADIKE paradižnikove, paprike, zelja, pese, salate in druge zelenjadne vrste, dobite vedno Riharjeva 2, Kolezija, za Obrtno šolo čez Gradaščico. 8963-6

KREDENCO veliko, solidno, jedilniško, masivna orehovina, uporabna tudi za gostilniški obrat, prodam. Posebej ev. mizo in stole. Naslov v Jutru. 9010-6

Zamenjam

PIS. STROJ, velik, pisarniški, »Ideal«, zamenjam za prenosljivega v kovčegu. Naslov v Jutru. 8907-8

BLAGO za boljšo moško obleko plačam s protivrednostjo. Naslov v Jutru. 8891-8

ŠIFON 5 m, predvojno blago, zamenjam za kolo ali radioaparat. — Naslov v Jutru. 8958-8

OTOMANO z velikim plišastim pregrinjalom, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 8998-8

ZAMENJAM otroško stajico z žimnico, damske modre semiš čevlje št. 39 za protivrednost. V. Štefanova 37-II, Šiška. 8769-8

PROTIVREDNOST dam za predvojno blago za srajce. Ponudbe Jutru pod »Predvojno«. 9068-6

ČEVLJE ženske, črne, št. 38, z visoko peto, zamenjam za št. 37 z nizko peto. Ponudbe Jutru pod »Št. 37«. 9067-8

PROTIVREDNOST dam za nov plašč od kolesa. Glince, Postojnska 70. 9051-8

ČEVLJE športne, rjave, št. 37½, zamenjam za št. 38½. Tovarniška ul. 26. 9070-8

BLAGO za zavese, za dve okni, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 9035-8

OBLEKO kopalno, volneno, zamenjam za blago. Naslov v Jutru. 9040-8

OBLEKCO obhajilno, iz bele taft svile, za 7-letno deklico in bele čevlje št. 30, zamenjam za protivrednost. Naslov v Jutru. 9029-8

KOKOŠ nesnico, zamenjam za pičo in prodam morske prašičke. Riharjeva 2, Kolezija. 8964-8

TORBICO lepo, usnjeno, damsko, temnomodro, moderno in 1 par podplatov, zamenjam za ženske čevlje št. 38. Naslov v Jutru. — Ogled do 3. ure pop. 8966-8

V najem

LOKAL trgovski, manjši, v sredi mesta, iščem. Ponudbe s točno navedbo kraja in višino najemnine Jutru pod »KM 444«. 9061-17

Posest

SOBICO oddam ženski, katera bi pomagala delno pri gospodinjstvu. Naslov v Jutru. 8988-20

Stanovanja iščejo

STANOVANJE, dvo- ali enosobno s kabinetom, iščem ali zamenjam enosobno s pritiklinami v bližini tramvaja in cerkve, za zgoraj imenovanega. Ponudbe Jutru pod »Nizka najemnina«. 9026-21a

Sobo odda

GOSPODIČNO boljšo, sprejmem v sončno sobo. Naslov v Jutru. — Ogled od 15. ure dalje. 9041-23

Sobe išče

SOBO preprosto, brez perila, po možnosti s posebnim vhodom, išče gospa, ki bi popoldanske ure tudi pomagala pri gospodinjskih delih. Ponudbe Jutru pod »Delo ali denar«. 9011-23a

Razno

PROSNJA! Osebo, ki je kupila na licitaciji v Mest. zastavljalnici zapadlo starinsko »Omega« uro, siv moški pulover in nekaj zimskih rjuh, lepo prosim, da predmete proda proti kaki drugi odškodnini. Prosim vsaj uro, ker je zelo drag spomin in sem zelo prizadeta. Naslov v Jutru. 8674-37

IZGUBILA sem v nedeljo 22. t. m. v opernem gledališču v parterju pri desni garderobi damsko zapestno urico s kromano zapestnico. Pošten najditelj se naproša, da jo odda proti nagradi na Upravi policije. 9098-37

KOLO žensko, kupljeno v četrtek dopoldne v Šušteršičevi ulici, ima še en ključek. Last-nica ga dobi istotam. 9038-37

KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA: »Noč v Benetkah«. Ob 17. in 19.
KINO UNION: »Mala prestolnica«. Fritz Odemar. Lil Dagover.